

EDUARD SIERRA VALENTÍ (IN MEMORIAM)

Eduard Sierra Valentí es va presentar un matí de l'any 2004 a l'arxiu de la Biblioteca de Catalunya amb la proposta de col·laborar desinteressadament en la catalogació dels fons documentals antics, ja que estava a punt de jubilar-se com a catedràtic d'història a l'Institut Verdaguer i es volia mantenir intel·lectualment actiu. La directora de la biblioteca, Dolors Lamarca, i jo mateixa, com a responsable de l'arxiu, vam acceptar de bon grat una ajuda de tan alta qualitat, ja que Eduard Sierra, nebot del llatísta Eduard Valentí Fiol, era home de gran cultura, doctor en història, poliglòt i un profund coneixedor del llatí, llengua de la qual havia publicat diverses traduccions.

Des de l'any 2004 fins al 2010, va venir pràcticament cada dia a la Biblioteca de Catalunya, on era molt conegut pel seu posat professoral i pel seu caràcter afable, prudent i enormement educat. Sempre estava disposat a ajudar i es va fer amic de tothom. Va ser un treballador disciplinat, ordenat i meticulós que ha deixat a la biblioteca un llegat important de feina ben feta durant els gairebé set anys de relació amb la institució.

Des del principi li van interessar els pergamins medievals i moderns dels fons patrimonials i, malgrat que no tenia gaire experiència en textos notariaus, s'hi va posar amb tota la seva energia i tenacitat. Treballava a mà, fent fitxes manuscrites molt extenses que posteriorment introduïa a l'ordinador, però que conservava ben relligades i ordenades. Per practicar amb el llatí de les fórmules notariaus dels pergamins, inicialment els transcrivia sencers de manera que, amb constància i amb la seva notable capacitat, va aconseguir fer-se un expert en una documentació especialment

complexa com són testaments, capbreus, censals, donacions, capítols matrimonials, inventaris, compravendes i tot el ventall de tipologies que contenen els fons privats.

Va catalogar mig miler de pergamins del fons del comtat de Solterra, una part dels tres mil pergamins del fons del marquès de Saudín i una part substancial dels dos milers de pergamins del fons del marquesat de Moja, documents que s'estenen entre els segles XIII i XVIII i que precisen coneixements profunds de llatí i de paleografia per a la seva correcta comprensió, però que també pressuposen el domini del marc històric i institucional per col·locar-los en el context adequat.

Sempre preocupat per ampliar els seus coneixements, Eduard Sierra assistia puntualment a uns cursos de paleografia que es feien a Àvila a l'estiu, aprofitant que hi tenia parents i que li agradava molt aquella ciutat. A Àvila, com sempre que viatjava pel món, va visitar els arxius, es va interessar per la documentació antiga i la va donar a conèixer en les revistes locals.

Revisant la seva bibliografia, sorprèn la varietat de temes que el van atreure al llarg del temps, alguns de caire arxivístic (*El expediente administrativo. Esbozo de tipología documental* publicat al *Boletín de l'«ANABAD»* el 1979) i d'altres que eren traduccions d'aplicació més directa sobre la seva professió docent. També va traduir al castellà diversos textos de caràcter filosòfic o religiós, com las *Conclusiones mágicas y cabalísticas* (1486) de Giovanni Pico della Mirandola (1996), i va publicar, així mateix, amb col·laboració, alguns llibres d'història. La seva tesi doctoral, publicada resumida l'any 1985, versava sobre les idees d'Atanasi Kircher, un jesuïta alemany, erudit, humanista i científic del segle XVII.

Amb el temps, ens va explicar als companys de l'arxiu alguns aspectes de la seva biografia personal: els seus inicis a la Companyia de Jesús, el canvi de vida, les oposicions, la seva família, els anys a Ginebra com a traductor de l'OIT, el seu retorn a Barcelona, els néts... De pare gallec i mare gironina, estava orgullós del seu doble origen i, tot i que vivia normalment a Barcelona, s'estimava especialment la ciutat de Girona, on tenia una casa.

La disponibilitat de temps que li donava la jubilació el va portar a investigar els fons documentals dels arxius gironins i a publicar una gran quantitat d'articles sobre la ciutat i la societat gironina medievals, en què posava un èmfasi particular en els jueus i en les comunitats religioses, sobretot els jesuïtes. La seva producció científica en els últims anys, publicada essencialment en els *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, va ser realment important, fruit del seu gran interès per l'edició de textos medievals i moderns.

Eduard Sierra era feliç entre documents, envoltat d'un ambient d'estudi i d'erudició. L'any 2010 va deixar de venir a la Biblioteca de Catalunya per problemes d'esquena, però ens feia visites esporàdiques que ens alegraven. D'aquesta manera sabíem de la seva vida ordenada dedicada a la lectura, a l'estudi i a l'exercici que li havien prescrit els metges. Sabíem que passava bona part de la setmana a Girona i que era un visitant permanent de l'Arxiu Històric i del Diocesa.

Una vegada va confessar que la seva vocació autèntica havia estat la d'arxiver, però que no havia pogut seguir-la pels avatars de la vida. En els últims anys es va saber organitzar una existència tranquil·la en la qual la tasca intel·lectual era molt present, basada, sobretot, en l'exercici d'aquelles feines d'arxiver que sempre l'havien atret. Va morir fent el que més li agradava, entre els seus llibres i documents. Amb el seu esperit inquiet i perseverant es va arribar a convertir en un expert en documentació, i el fruit dels seus esforços és present en les revistes i en els registres catalogràfics de la Biblioteca de Catalunya i altres llocs on va deixar la seva empremta. No dubto que aquestes activitats li van reportar també moltes satisfaccions personals. A la Biblioteca de Catalunya ha deixat en tots els que el vàrem conèixer un record profund d'afecte i de gratitud.

REIS FONTANALS
Biblioteca de Catalunya

Eduard Sierra Valentí (Girona, 1940-2014), amic, conseller i estret col·laborador dels *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, ens va deixar sobtadament un fatídic 22 de novembre del 2014, a causa d'un problema cardíac, mentre llegia una obra de sant Tomàs d'Aquino a la venerable Biblioteca de Lletres de la Universitat de Girona. Llicenciat en Filosofia i Lletres per la Universitat de Barcelona, en la secció de filosofia i més tard en la secció d'història general. Va obtenir el grau de Doctor en Història l'any 1985. Va treballar com a catedràtic d'Història en els instituts Alexandre Satorras de Mataró, Olorda de Sant Feliu de Llobregat i Verdager i Sants-Jes Corts de Barcelona. L'any 1990, per concurs de mèrits, fou nomenat funcionari internacional al servei de Nacions Unides, com a traductor de francès, amb destinació a l'Oficina Internacional del Treball (OIT) a Ginebra (1990-2002). Enamorat de Girona, els darrers anys havia col·laborat amb els responsables de l'Arxiu Municipal. A més d'haver participat en diversos números de la nostra

publicació, sempre ens va assessorar en temes paleogràfics i arxivístics i en la transcripció de documents llatins, fent-nos observacions interessantíssimes sobre alguns treballs en curs d'edició. La junta de l'Institut d'Estudis Gironins, que ha plorat aquesta pèrdua, va fer arribar el seu condol a la vídua, Carmen Vinuesa.

JUNTA DE L'IEG

Eduard Sierra presidint, en una data no especificada, una sessió de treball de l'OIT (Organització Internacional del Treball) a la ciutat de Ginebra.